

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v právnej veci navrhovateľky **V. K.**, bývajúcej v Č., zastúpenej JUDr. J. V., advokátom so sídlom v Č., proti odporcovi **O. Ú. v Ž., Ž.**, o **ochranu osobnosti**, vedenej ma Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 38/2006, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. augusta 2008, sp. zn. 7 Co 67/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. augusta 2008, sp. zn. 7 Co 67/2008 vo výrokoch, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietol a odporcovi náhradu trov konania neprisúdil, **z a m i e t a**.

Vo výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdený, dovolanie navrhovateľky **o d m i e t a**.

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom zo 17. decembra 2007 č. k. 18 C 38/2006 – 209 uložil odporcovi povinnosť v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku zaslať navrhovateľke a uverejniť v týždenníku K. ospravedlňujúci list nasledovného obsahu „Vážená pani V. K.. O.

Ú. v Ž. sa Vám ospravedľňuje za nepravdivé tvrdenia bývalého Okresného úradu v Č., že ste ako bývalý zamestnanec orgánu štátnej správy porušili pracovnú disciplínu zvlášť hrubým spôsobom tým, že ako spoločníčka obchodných spoločností ste mala byť členom ich riadiacich orgánov, do 5.9.1997 aj podnikateľkou a neoprávnene ste mali poberať príplatok za nepodnikanie, čím ste mali spôsobiť bývalému zamestnávateľovi škodu. Zároveň sa Vám ospravedľňujeme, že bývalý Okresný úrad v Č. sa dvakrát pokúšal protiprávne ukončiť s Vami pracovný pomer. Uvedomujeme si, že týmto protiprávnym konaním sme Vám spôsobili značnú ujmu a znevážili Vás v spoločnosti, za čo sa Vám ešte raz ospravedľňujeme.“ Odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľke nemajetkovú ujmu vo výške 3 000 000,-- Sk v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol. Odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 148 738,60 Sk na účet právneho zástupcu navrhovateľky JUDr. J. V. do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že odporca svojím konaním, ktoré bolo vyslovené právoplatnými rozhodnutiami súdov ako protiprávne a v ktorých bolo preukázané, že právny predchodca odporcu postupoval voči navrhovateľke protiprávne, bolo možné vyvodiť záver, že toto konanie bolo spojené s úmyslom poškodiť navrhovateľku a že v dôsledku takéhoto konania odporcu došlo k narušeniu osobnosti navrhovateľky. V dôsledku protiprávneho konania právneho predchodcu odporcu, okrem škody, vznikla navrhovateľke iná, dôležitejšia ujma a to z hľadiska uplatnenia na pracovisku a povesti ako občianky v mieste trvalého bydliska a v samotnom meste. V konaní vypočutá svedkyňa A. K. potvrdila, že správy a nepravdivé údaje difamujúcej povahy šírili spolupracovníci, ktorí na pracovisku pracovali s navrhovateľkou a iné osoby, ktoré vlastne pod vplyvom týchto okolností sa o týchto správach, ktoré boli osočujúce a nepravdivé dozvedeli a následne volali do domácnosti navrhovateľky, či už navrhovateľke alebo jej manželovi, čo bolo vyvolané práve konaním právneho predchodcu odporcu a následne vážne zasiahlo do ochrany osobnosti navrhovateľky. Podľa názoru súdu prvého stupňa v prípade daného zásahu právneho predchodcu odporcu do osobnostných práv navrhovateľky nemožno považovať morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia obsiahnutého vo výroku rozsudku za postačujúce. Okolnosti, za ktorých došlo k zásahu a rozsah ním vyvolanej nemajetkovej ujmy na osobnostných právach navrhovateľky odôvodňujú záver, že konaním odporcu bola nielen v značnej miere znížená dôstojnosť navrhovateľky, ale tiež dotknutá jej vážnosť v spoločnosti a zdravotný stav. Navrhovateľke patrí preto jednoznačne právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ ide o posúdenie a určenie výšky tejto náhrady, súd prvého stupňa prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva.

Reči šíriace sa ako následok okamžitého zrušenia pracovného pomeru navrhovateľky u odporcu a následne vyvolané občiansko-právne a trestné konania znevážili navrhovateľku ako spolupracovníčku jednak v okruhu osôb, s ktorými sa denne stýkala a pracovala, tak i ako občianku u osôb z okolia jej bydliska. Pravde priečiace sa údaje šíriace sa medzi ľuďmi v meste Č. zasiahli do mimoriadne citlivej oblasti života fyzickej osoby – občianskej bezúhonnosti a vážnosti v spoločnosti a následne spôsobili navrhovateľke zdravotné problémy pretrvávajúce do súčasnosti. Počas konania neboli produkované žiadne dôkazy, ktoré by naznačovali presahovanie rámca bydliska a práce navrhovateľky, preto súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 000,-- Sk a nie ako žiadala vo svojom návrhu vo výške 10 000 000,-- Sk. Z týchto dôvodov prvostupňový súd vo zvyšku návrh ako nedôvodný zamietol, prihliadnuc na skutočnosť, že v prípade navrhovateľky nejde o osobnosť známu z verejného a spoločenského života v širšom ponímaní (ako je to napr. v prípade verejne činných osôb). O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie oboch účastníkov rozsudkom z 27. augusta 2008, sp. zn. 7 Co 67/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh navrhovateľky zamietol v celom rozsahu. Vo výroku, ktorým prvostupňový súd návrh vo zvyšku zamietol, rozsudok potvrdil. Odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal zo skutkových okolností, zistených súdom prvého stupňa, avšak dospel k rozdielnemu názoru v tom, že konaním právneho predchodcu odporcu nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľky. Za tento neoprávnený zásah podľa záveru odvolacieho súdu nemožno považovať konanie právneho predchodcu odporcu, ktorý v súlade s podmienkami uvedenými v Zákonníku práce, rozviazal s navrhovateľkou okamžite pracovný pomer (podľa ustanovenia § 53 písm. b/ Zákonníka práce), i keď neskôr na základe zákonne legitímneho spôsobu navrhovateľka v občianskom súdnom konaní preukázala, že dôvody pre skončenie pracovného pomeru neboli dané. Postup organizácie, u ktorého je zamestnanec zamestnaný, spočívajúci v doručení a z toho vyplývajúcom i rozviazaní pracovného pomeru, podľa ustanovení osobitného zákona (Zákonníka práce), už z rôznych, uvádzaných skutkových dôvodov, nemožno považovať za protiprávne konanie, ale za výkon práva, majúci základ v právnom predpise. Podobne bolo potrebné hodnotiť i úkony právneho predchodcu odporcu, ktorý listom zo dňa 12.10.2001 rozviazal s navrhovateľkou pracovný pomer podľa § 46 ods. 1 písm. f/ Zákonníka práce, ako aj podnet podaný orgánom činným v trestnom konaní pre podozrenie zo spáchania trestného činu navrhovateľkou podľa § 250 ods. 1, 2 Trestného

zákona, súvisiace s výkonom práce navrhovateľky u právneho predchodcu odporcu, i keď v týchto konaniach navrhovateľka bola úspešná. Obsahu podaní právneho predchodcu odporcu, ktoré boli adresované navrhovateľke (rozviazanie pracovného pomeru, podnet na trestné stíhanie), zodpovedajú jeho názoru ako zamestnávateľa, že navrhovateľka napriek písomnému čestnému vyhláseniu zo dňa 1.9.1996 bola členkou riadiacich orgánov, vykonávala živnostenskú činnosť a neoprávnene poberala príplatok za nepodnikanie a porušila jednak pracovnoprávne, ako aj trestnoprávne predpisy. Takéto chápanie výkladu procesnoprávnych predpisov a trestnoprávnych predpisov zo strany právneho predchodcu odporcu, ktorý sa následne snažil s navrhovateľkou rozviazať pracovný pomer a podal aj podnet na trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu, nemožno chápať ako také konanie v medziach právnych predpisov alebo dokonca za jeho vybočenie (exces), na základe ktorého by došlo k zásahu do osobnostných práv navrhovateľky, chránených v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka. Len (subjektívne) vnímanie navrhovateľky, že uvedeným postupom zamestnávateľa došlo k takémuto zásahu a v dôsledku ktorého to malo vplyv na jej zdravotný stav, ako aj spoločenské postavenie, prípadne na správanie sa osôb v jej okolí, nemožno považovať za založenie nároku na ochranu osobnosti a z toho vyplývajúceho práva na poskytnutie primeraného zadostučinenia a práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Krajský súd dospel k záveru, že konaním právneho predchodcu odporcu nedošlo k neoprávnenému zásahu, objektívne spôsobilému privodiť ujmu na chránených osobnostných právach navrhovateľky, ktorej ochrany sa v konaní navrhovateľka domáhala. Preto rozsudok prvostupňového súdu (ktorý nesprávne podľa jeho názoru posúdil podmienky § 11, § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vo vzťahu ku skutkovým zisteniam) zmenil a návrh navrhovateľky ako nedôvodný zamietol v celom rozsahu. Z uvedených dôvodov potom krajský súd nepovažoval za dôvodné ani odvolanie navrhovateľky, ktorá žiadala priznať nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 000,-- Sk. O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že odporcovi ako úspešnému účastníkovi konania náhradu trov prvostupňového konania a odvolacieho konanie nepriznal, keďže si ich neuplatňoval.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktorá ho žiadala zmeniť, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a v plnom rozsahu vyhovieť jej návrhu. Svoj mimoriadny opravný prostriedok odôvodnila s poukazom na § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., keď mala za to, že pokiaľ odvolací súd dospel na základe vykonaného dokazovania k právnenému názoru, že konanie právneho predchodcu odporcu nie je neoprávneným zásahom do osobnostných práv navrhovateľky chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho

zákonníka, jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázala na to, že konaním právneho predchodcu odporcu, ktoré bolo vo všetkých prípadoch preukázané ako vychádzajúce z nepravdivých skutočností a právoplatnými súdnymi rozhodnutiami posúdené ako protiprávne, jej vznikla ujma na zdraví, trpí depresiami, a v dôsledku ťažkého stresu, vyvolaného konaním odporcu, sa jej vážne zhoršil zdravotný stav. V dôsledku nepravdivých informácií, ktoré vyplývali z konania odporcu, bola súčasne ohrozená i jej česť a ľudská dôstojnosť tak na pracovisku ako aj v mieste bydliska a v značnej miere znížená jej vážnosť v spoločnosti. Poukázala na to, že zásah môže spočívať aj v nepravdivom obvinení z nečestného konania, neoprávnenosť zásahu a teda aj zodpovednosť zaň podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka nie je vylúčená, ak práva chránené týmito ustanoveniami boli porušené obsahom podania, ktoré je adresované účastníkom, súdu alebo inému štátnemu orgánu. Takýmito neoprávnenými zásahmi boli aj podania, ktoré urobil právny predchodca odporcu.

Odporca vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho navrhoval zamietnuť ako nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Uvedené vady v konaní dovolacím súdom neboli zistené a ani dovolateľkou namietané.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšli v dovolacom konaní najavo.

Z obsahu dovolania navrhovateľky vyplýva, že táto ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval správny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Vzhľadom na viazanosť odvolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom, predmetom dovolacieho prieskumu bolo posúdenie veci návrhu na ochranu osobnosti vo vzťahu ku konaniu odporcu, ktorým mal zasiahnuť do chránených osobnostných práv navrhovateľky.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil právny názor, podľa ktorého všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere

a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody. Rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom na určovanie primeranosti obmedzenia každého základného práva a slobody (napr. PL. ÚS 7/96). Tento právny názor je právne relevantný aj v preskúmvanej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za nutné uviesť, že ústavným rámcom ochrany osobnostných práv je čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, ochranu mena, ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Okrem práv spätých s ochranou osobnosti Ústava Slovenskej republiky zaručuje aj iné základné práva a slobody, napr. právo na súdnu a inú ochranu (čl. 46 až 50) a slobodu prejavu (čl. 26).

Uplatňovanie týchto základných práv a slobôd a ich právna ochrana musia byť proporcionálne a vzájomne vyvážené tak, aby sa nadmernou ochranou jedného práva nad únosnú mieru nepotlačila ochrana iného práva. To znamená, že ani existencia zásahu do osobných práv nemusí nevyhnutne viesť k záveru o neoprávnenosti takéhoto zásahu, ak bol dôsledkom uplatňovania iného základného práva a vzhľadom na okolnosti uplatňovania iného základného práva nepresiahol hranice primeranosti.

Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Zákon v tomto ustanovení výpočet konkrétnych zásahov do osobnostných práv fyzickej osoby nevymenúva; ustanovuje len znaky, pri danosti ktorých treba určité konanie považovať za zásah do osobnosti občana. Ak sú tieto znaky dané, má každá fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce takéto zadost'učinenie najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

V prejednávanej veci súdy oboch nižších stupňov správne vychádzali z § 11 Občianskeho zákonníka, ktorý priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

I keď zákon nedefinuje pojem zásah a ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva, je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie (zdržanie sa konania alebo jeho opomenutie), ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi je predovšetkým neoprávnenosť zásahu (neoprávneným nie je zásah do osobnostnej sféry, ak sú dané okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania, napr. výkon práva, plnenie povinnosti, svojpomoc, nutná obrana či krajná núdza) a tiež jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadost'učinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, musia byť splnené obe vyššie uvedené náležitosti (zásah musí byť neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach). Zodpovednosť za neoprávnený zásah je založená na objektívnom princípe, to znamená že sa popri neoprávnenosti zásahu do osobnosti fyzickej osoby nevyžaduje zavinenie pôvodcu tohto neoprávneného zásahu.

Je možné vo všeobecnosti súhlasiť so záverom, že o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nepôjde, ak existujú okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. Jednou z takých okolností môže byť aj výkon zo zákona vyplývajúceho práva alebo plnenie zákonom uloženej povinnosti. Takýmito prípadmi sú najmä zákonné licencie (§ 12 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka), práve tak ako licencie stanovené inými zákonmi (napr. Trestným poriadkom, Zákonom o rodine a pod.), avšak za predpokladu, že takto vykonané zásahy sú

uskutočnené v rámci a v medziach týchto zákonov. Je pritom vždy na pôvodcovi zásahu do práva na ochranu osobnosti, aby preukázal, že existoval konkrétny dôvod (okolnosť), ktorý podľa právneho poriadku neoprávnenosť zásahu vylučuje.

V predmetnej veci, ako bolo preukázané v konaní, odporca vo vzťahu k navrhovateľke postupoval zákonným dovoleným a predpokladaným spôsobom (skončenie pracovného pomeru v zmysle Zákonníka práce, podnet na začatie trestného stíhania za podvod v zmysle Trestného zákona). Toto jeho konanie nevybočilo z medzí uvedených právnych noriem a odporca postupoval len v rámci ustanovení zákonov. Na tejto skutočnosti nemôže zmeniť nič ani výsledok tohto jeho konania, keď skončenie pracovného pomeru bolo v súdnom konaní určené ako neplatné, nakoľko aj takýto výsledok predpokladajú príslušné ustanovenia Zákonníka práce s následnými nárokmi zamestnanca úspešného vo vzťahu k zamestnávateľovi (§ 77, § 79 Zákonníka práce). Naviac za nespôsobilý zásah z hľadiska narušenia alebo ohrozenia práva, chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je potrebné považovať i tie prípady, kedy zásah spočíval v tvrdeniach, ktoré boli prednesené za takých okolností, za ktorých nehrozilo zverejnenie, a nemohla byť nimi znížená vážnosť dotknutej osoby. Nebolo preukázané, že by odporca obsah listiny obsahujúcej skončenie pracovného pomeru zverejnil, alebo verejne oboznámil.

Ak bolo voči fyzickej osobe v súlade s podmienkami stanovenými zákonom vznesené obvinenie z trestného činu a následne proti nej podaná obžaloba a ak i všetky ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní sú vykonávané v medziach zákona, nepredstavuje vznesenie obvinenia, podanie obžaloby ani ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní voči obvinenej fyzickej osobe neoprávnený zásah do osobnostných práv, chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, a to ani v prípade, že neskôr príde k jej oslobodeniu spod obžaloby súdom.

Dovolací súd preto zhodne s názorom odvolacieho súdu má za to, že konanie odporcu nespĺňa znaky neoprávneného zásahu do osobnosti navrhovateľky, a nie je možné za takýto zásah považovať následok, ktorý subjektívne pociťovala navrhovateľka vo svojom pracovnom i osobnom živote. Skutočnosti, že sa šírili o navrhovateľke difamujúce a nepravdivé údaje a telefonovali jej cudzí ľudia, čo malo negatívny dopad na jej zdravotný vzťah, však nemožno považovať za neoprávnený zásah, vyvolaný konaním odporcu, ktorý, konajúc v zákonných licenciách, skončil pracovný pomer s navrhovateľkou. Takýto široký

výklad o príčinnej súvislosti medzi zákonným konaním odporcu, v zmysle toho, že mu priamo zákon umožňoval skončiť s navrhovateľkou pracovný pomer, i keď toto skončenie bolo neskôr súdom vyslovené za neplatné (nie nezákonné) a subjektívnym vnímaním navrhovateľky o zásahu do jej osobnostných práv, nie je dôvodný. Pri takomto výklade by mohol každý účastník pri neplatnom skončení pracovného pomeru, požadovať ochranu svojej osobnosti a prípadnú nemajetkovú ujmu, nakoľko okolnosti uvádzané pri skončení pracovného pomeru sa vo väčšine prípadov dotýkajú osoby zamestnanca. I v prípade podaného trestného oznámenia nebolo preukázané, že by odporca prekročil oprávnenia, ktoré v konečnom dôsledku riešili k tomu Ústavou Slovenskej republiky a zákonom povolané orgány.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia a ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky v časti výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a odporcovi náhradu trov konania nepriznal, podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Pokiaľ navrhovateľka svojím dovolaním napadla celý výrok rozsudku odvolacieho súdu, t.j. aj tú časť jeho výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým zamietol vo zvyšku návrh na zaplatenie nemajetkovej ujmy, dovolací súd dospel k záveru, že v tejto časti dovolanie navrhovateľky nie je s poukazom na § 238 O.s.p. prípustné a preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 243b ods. 4 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. mája 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská